

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE

Ministru dr. sc. Ivanu Malenici

PREDMET: Inicijativa hrvatskih sudskih savjetnika i sudačkih vježbenika za povećanjem plaće

Poštovani,

uzimajući u obzir namjere Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske sadržane u prijedlogu plana zakonodavnih aktivnosti Ministarstva za 2023. godinu, da se novim Zakonom o plaćama u državnoj službi i javnim službama reguliraju plaće svih zaposlenih u javnom sektoru, ovim putem sudski savjetnici Republike Hrvatske zahtijevaju od Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske poboljšanje materijalnog položaja sudskih savjetnika u vidu značajnog povećanja plaća i to iz dalje navedenih razloga.

Sukladno odredbama iz čl. 115. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 5/14) sudbenu vlast obavljaju sudovi (st. 1.), a sudbena vlast je samostalna i neovisna (st. 2.).

Sudbena vlast, koja ne uključuje samo suce, već i sudske savjetnike, mora u provođenju sudskih postupaka i prilikom donošenja sudskih odluka primjenjivati i održavati najviše pravne i moralne standarde, a kako bi sve to ostvarila, potrebna joj je odgovarajuća potpora, aktivnost i odgovornost izvršne i zakonodavne vlasti.

Konkretno, sucima i sudskim savjetnicima moraju se omogućiti i osigurati adekvatni uvjeti za rad u vidu dovoljnog broja sudskih zapisničara/upisničara te kvalitetne informatičke opreme i namještaja, ali prvenstveno adekvatna plaća za rad u sudstvu koja je iz perspektive sudskog savjetnika trenutno najveći problem.

Suci su kroz zaključke koji su doneseni na Zboru Udruge hrvatskih sudaca od 31. ožujka 2023. izvijestili javnost o problemima s kojima se susreću u svome radu i o svojim zahtjevima, slijedom čega mi sudski savjetnici ovim dopisom, koji u naše ime šalje Udruga hrvatskih sudskih savjetnika i vježbenika, također želimo upoznati prvenstveno Ministarstvo pravosuđa i uprave Republike Hrvatske, ali i izvršnu vlast u cjelini, o problemima s kojima se susrećemo u svome radu i o svojim zahtjevima.

Prvenstveno moramo skrenuti pažnju na ulogu koju sudski savjetnici imaju u sudstvu i sudskim postupcima, a koja je regulirana odredbama iz čl. 13. Zakona o parničnog postupku ("Narodne novine" broj 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22 i 114/22):

- sudski savjetnici ovlašteni su u prvom stupnju provoditi parnični postupak, ocjenjivati dokaze i utvrđivati činjenice; na temelju tako provedenog postupka sudski savjetnik podnosi sucu kojeg na to ovlasti predsjednik suda, pisani prijedlog na

temelju kojeg sudac donosi odluku; u uvodu odluke navest će se da je odluka donesena temeljem prijedloga sudskog savjetnika (st. 1.),

- ako ne prihvati prijedlog kojeg mu je dao sudski savjetnik, nadležni sudac će sam provesti postupak (st. 2.).

- sudski savjetnici u parničnom postupku su ovlašteni provoditi postupak i predlagati sucu odluku u sporovima za isplatu novčane tražbine, ako vrijednost predmeta spora ne prelazi 13.270,00 eura, odnosno u trgovačkim sporovima ako vrijednost predmeta spora ne prelazi 66.360,00 eura (st. 3.),

- u drugostupanjskom postupku i postupku povodom izvanrednih pravnih lijekova sudski savjetnici referiraju o stanju spisa i pripremaju nacрте odluka (st. 4.).

U praksi to znači sljedeće:

- da sudski savjetnici na prvom stupnju imaju vlastite referade s velikim brojem predmeta, samostalno provode sudske postupke, obavljaju popratne administrativne poslove (pregledavanje sudske pošte itd.) te u konačnici samostalno donose odluke koje potpisuje sudac mentor koji im je dodijeljen, s time da valja naglasiti da sudski savjetnici koji rade na zemljišnoknjižnim predmetima donose odluke bez potpisa suca mentora,

- da sudski savjetnici na drugom stupnju također imaju vlastite referade s velikim brojem predmeta, obavljaju popratne administrativne poslove (indeksacija sudskih odluka, R2 predmeti, praćenje i proučavanje sudske prakse itd.), sudjeluju u radu vijeća sudaca kojem su dodijeljeni te u konačnici samostalno donose odluke koje potpisuje sudac mentor koji im je dodijeljen,

- da su sudski savjetnici na prvom i drugom stupnju u sustavu e-predmet Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske za svaki predmet koji zadužuju u svojoj referadi navedeni kao suci/sudski savjetnici koji taj predmet i rješavaju, a koji podatak je javno dostupan na web stranici *e-predmet.pravosudje.hr*.

Iz navedenog proizlazi da, iako *de iure* (pravno) nisu suci, budući da njihove odluke u pravilu (osim u zemljišnoknjižnim predmetima) potpisuju suci mentori, sudski savjetnici *de facto* (činjenično) jesu suci jer posao sudskih savjetnika u teoriji i praksi, ali i u odgovornosti koja dolazi s poslom, odgovara poslu koju obavljaju suci, osim u dijelu koji se odnosi na plaću, koja je značajno manja od sudačke.

Nažalost, u javnosti ne postoji svijest o tome tko su u stvari sudski savjetnici, koji posao oni obavljaju i koliko oni znače za sudstvo u cjelini, pogotovo kada se uzme broj predmeta koji svake godine bude riješen od strane sudskih savjetnika. Dapače, kada se u javnosti i medijima govori o problemima u sudstvu, prvenstveno se fokus stavlja na suce i sudske zapisničare/upisničare, a sudske savjetnike gotovo nitko niti ne spominje, što je iz perspektive nas sudskih savjetnika nepravedno, nepoticažno i frustrirajuće.

Da bi se još dodatno pojasnila važnost i vrijednost sudskih savjetnika, potrebno je reći i sljedeće:

- da su sudski savjetnici visokoobrazovane osobe sa završenim pravnim fakultetom, položenim pravosudnim ispitom i višegodišnjim radnim iskustvom, s time da dio njih ima položen i završni ispit koji ih kvalificira da se natječu za suca,
- da su sudski savjetnici osobe od 30–ak godina pa nadalje, a koje je potrebno razlikovati od sudačkih vježbenika bez položenog pravosudnog ispita koji obavljaju vježbeničku praksu,
- da je iz zadnjeg Izvješća predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske o stanju sudbene vlasti za 2021. godinu vidljivo da je na dan 31. prosinca 2021. u sudstvu bilo zaposleno ukupno 1680 sudaca i 635 sudskih savjetnika, što znači da sudski savjetnici čine više od jedne četvrtine od ukupnog broja rješavatelja sudskih predmeta.

Dakle, sudski savjetnik u pravosudnom sustavu predstavlja bitan element i daje značajan doprinos u normalnom i urednom funkcioniranju sudstva.

Međutim, promatrajući i analizirajući poziciju sudskog savjetnika u pravosudnom sustavu, primjećuju se sljedeći negativni elementi:

- plaće sudskih savjetnika sramotno su niske jer plaće sudskih savjetnika na općinskim i županijskim sudovima ne dosežu niti tisuću eura,
- sustav napredovanja na više savjetničke pozicije nejasan je i neuređen,
- postupak koji sudski savjetnik mora proći da bi bio imenovan za suca u više navrata je na različite načine parcijalno uređen (postoje različita uređenja ovog postupka iz Zakona o pravosudnoj akademiji iz 2009., 2015., 2019. i 2023. godine), a to konkretno znači da postoje četiri različita sustava dodjele bodova kandidatima za mjesto suca, što postupak imenovanja za suca čini kompliciranim i netransparentnim,
- zadnja metodologija ocjenjivanja rada sudskih savjetnika kojom su propisana mjerila za ocjenjivanje rada sudskih savjetnika u postupcima imenovanja sudaca na neadekvatan i u praksi nerealan način uređuje bodovanje prilikom donošenja ocjene,
- zadnje povećanje plaće koje se odnosilo samo na sudske savjetnike, a koje se nije ticalo povećanja osnovice za sve državne službenike, bilo je još 2019. godine kada je izmijenjen koeficijent za sudske savjetnike u Uredbi o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u državnoj službi, s time da se izmjena koeficijenta nije odnosila na sve sudske savjetnike, nego samo na jedan dio njih.

Iako je smisao i cilj pozicije i radnog mjesta sudskog savjetnika da sudski savjetnik, nakon što stekne odgovarajuće pravno znanje i radno iskustvo, postane sudac, svi prethodno nabrojani negativni elementi uzrokuju to da osobe koje se zaposle na radnom mjestu sudskog savjetnika samo kratkotrajno ostaju u sudstvu, nakon čega ga napuštaju i zapošljavaju se na drugim radnim mjestima (npr. u javnobilježničkim uredima, bankama, agencijama za naplatu potraživanja itd.), gdje se pravnici s jednakim pravnim kvalifikacijama i radnim iskustvom više cijene na način da im se isplaćuje plaća koja je u prosjeku 400,00 do 500,00 EUR—a veća od plaće u sudstvu, uz veliku mogućnost napredovanja.

S obzirom na to da je u interesu Republike Hrvatske da ima neovisno i učinkovito pravosuđe, nužno je i neophodno uložiti u mlade, perspektivne, kvalificirane i

sposobne ljude, što sudski savjetnici svakako jesu, na način da se, pored najavljenog povećanja plaća sudaca, na jednaki način provede i povećanje plaća sudskih savjetnika Republike Hrvatske, sve kako bi njihova plaća s povećanjem konačno odgovarala ne samo visokom obrazovanju, kvalifikacijama i radnom iskustvu sudskih savjetnika te količini rada i odgovornosti koja je svojstvena njihovom radnom mjestu, već i povećanju troškova života do kojeg je došlo uslijed enormnog povećanja cijena roba i usluga te galopirajuće inflacije.

Sadašnji iznos neto plaće od otprilike 980 EUR—a koji primaju sudski savjetnici na općinskim i županijskim sudovima, a koji varira ovisno o mjestu prebivališta, radnom stažu, uzdržavanim osobama i sl., zasigurno ne predstavlja odgovarajuću plaću za njihov rad.

Zahtjevi sudskih savjetnika vezano za povećanje plaća su sljedeći:

- da se plaća sudskih savjetnika na prvostupanjskim i drugostupanjskim sudovima veže za plaću sudaca na prvostupanjskim i drugostupanjskim sudovima na način da plaća sudskog savjetnika na prvom, odnosno drugom stupnju iznosi najmanje 70% buduće plaće suca na prvom, odnosno drugom stupnju koja će biti određena u nadolazećim zakonodavnim izmjenama, uz odgovarajuće povećanje navedenog postotka u odnosu na više sudske savjetnike i više sudske savjetnike—specijaliste, ali sve na način da iznos neto plaće sudskog savjetnika ne smije biti niži od 1800 EUR, višeg sudskog savjetnika ne smije biti niži od 2000 EUR odnosno višeg sudskog savjetnika specijalista ne smije biti niži od 2200 EUR

- da se plaće sudskih savjetnika koji rade na općim drugostupanjskim sudovima (županijskim sudovima) izjednače s plaćama sudskih savjetnika koji rade na specijaliziranim drugostupanjskim sudovima (Visokom trgovačkom sudu, Visokom upravnom sudu itd.); navedeni zahtjev je u skladu sa zaključcima koji su doneseni na Zboru Udruge hrvatskih sudaca od 31. ožujka 2023.

-da se u sklopu povećanja plaća u pravosuđu na odgovarajući način povećaju plaće sudačkih vježbenika, sudskih zapisničara i upisničara.

Zaključno, usvajanje navedenih zahtjeva od koristi je i dobrobiti za cjelokupni pravosudni sustav Republike Hrvatske jer pomaže u ostvarivanju glavnog cilja, a to je postojanje neovisnog i učinkovitog pravosuđa koje će svakom građaninu Republike Hrvatske omogućiti da se o njegovim pravima i obvezama odluči u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim sudom.

U Zagrebu 18. travnja 2023.

Sudski savjetnici i vježbenici Republike Hrvatske